

Notitie

Aanplakken van aankondigingen en reclame

Oktober 2003

Inhoud

	pagina
\$ 1. Inleiding	1
\$ 2. Wettelijk kader	2
\$ 3. Beleidsuitgangspunten voor het toestaan van het aanplakken van opschriften en voor het vergunnen van het maken van handelsreclame	3
\$ 4. Handhaving	6
\$ 5. Slotconclusie	7

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht van de bestaande locaties van de gemeentelijke aanplakborden.....	8
Bijlage 2. Straten waar reclameborden mogen staan	9

De APV en het aanplakken of aankondigen op of aan de openbare weg.

\$1. Inleiding.

In onze gemeente wordt tamelijk veel gebruik gemaakt van het middel aanplakken van (reclame)berichten, voornamelijk langs wegen om zodoende zoveel mogelijk bereik te hebben. Met aanplakken wordt hier bedoeld het aanbrengen van plakaffiches of teksten met verf e.d., al of niet op sandwichborden, op of om voorwerpen aan de weg, inclusief particuliere eigendommen.

Deels wordt het aanplakken als middel tot aankondigen gebruikt nadat vanwege het gemeentebestuur toestemming is verleend (zie \$2), maar ook wordt het middel gebruikt *zonder* dat (benodigde) toestemming is verleend.

Hoewel in het nabije verleden al eens aandacht aan het aanplakken is gegeven (publicaties in Actief) blijft toepassing van de aan het gemeentebestuur gegeven reguleringsmogelijkheden (toestemming, vergunning) diffuus.

Teneinde zoveel mogelijk aan alle betrokken belangen tegemoet te komen wordt hieronder een uiteenzetting gegeven van een naar ons oordeel aanvaardbare wijze van verlenen van toestemming of vergunning voor voornoemde activiteiten.

Deze notitie is niet gericht op het aanbrengen van grote *permanente* reclameborden op gevels, op eigen erf of aan de weg (als verwijsmiddel) of neergezet op trailers in weilanden. Deze zaken zijn bouwvergunningplichtig. De afdeling ROB heeft een eigen notitie inzake bouwvergunningplichtige reclameborden voorgelegd. *Voor zover deze zaken niet bouwvergunningplichtig zijn kan voor wat betreft een vergunningplicht o.g.v. de APV (artikel 4.7.2) op de ROB-notitie worden aangesloten.*

Ook permanente verwijsbordjes aan de weg t.b.v. beroep of bedrijf vallen buiten het bereik van deze notitie, omdat de ROB-notitie hieraan aandacht besteed.

Tenslotte bestaat t.b.v. toeristische bewegwijzering een toeristisch bewegwijzeringsysteem, dat mede door de ANWB is ontwikkeld.

Dit systeem wordt door de provincie, in aangepaste vorm en in samenspraak met de gemeenten, uitgevoerd. Ook deze toeristische verwijsbordjes e.d. zijn geen voorwerp van deze notitie.

Voor het goede begrip gaat het vervolg van deze notitie dus over het *incidenteel* aanplakken van affiches, berichten en reclame e.d., al of niet m.b.v. driehoeks- of sandwichborden.

\$2. Wettelijke kader.

Naast het bovenstaande staat voorop, dat het aanplakken van opschriften waarin gedachten of gevoelens worden geopenbaard als zodanig een zelfstandig middel van meningsuiting is, welke wordt beschermd door het bepaalde in *artikel 7 van de Grondwet*. Om van dit middel gebruik te maken mag derhalve geen voorafgaand verlot in de vorm van een vergunning verplicht worden gesteld. Het gaat hier om de "zuivere" vrijheid van meningsuiting, ofwel géén handelsreclame.

Onze APV stelt hiervoor dan ook geen voorafgaande vergunning verplicht. In artikel 2.4.2 wordt het aanplakken afhankelijk gesteld van *privaatrechtelijke toestemming* van de rechthebbende. Als het aanplakken aan gemeentelijke wegen of gemeentelijke eigendommen (wegmeubilair, schakelkastjes, gebouwen e.d.) betreft is de gemeente rechthebbende en is derhalve toestemming van het gemeentebestuur nodig.

Wel moet er toepassing van enige betekenis van het zelfstandige middel over kunnen blijven; het aanplakken van opschriften met gedachten of gevoelens mag niet geheel onmogelijk worden. Vanwege deze grondwettelijke randvoorwaarde kan een gemeentelijk beleid dat alle aanplakkingen op haar wegen en gebouwen simpelweg verbiedt niet door de beugel. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat privaatrechtelijke toestemming van particulieren voor aanplakken van opschriften met gedachten of gevoelens, waardoor toepassing van het aanplakmiddel van enige betekenis ook gegarandeerd zou zijn, in de regel niet eenvoudig verkregen kan worden. Het zal de gemeente moeten zijn die de gelegenheid moet blijven bieden.

Voor het doen van uitingen anders dan gedachten of gevoelens, dus het maken van handelsreclame, bepaalt artikel 2.1.5.1. APV dat de weg daarvoor mag worden gebruikt als een *vergunning* van B&W is verkregen.

In onze gemeente is er sprake van het vanaf eigen erf maken van handelsreclame, door het plaatsen van bordjes met het opschrift "Te koop;", waarmee diverse zaken te koop worden aangeboden.

Artikel 4.7.2 APV verbindt een meldingsplicht voor het maken van *handelsreclame op eigen erf of op een woning*, als deze reclame van kennelijk tijdelijke aard is.

Wij zijn op voorhand van oordeel, dat het plaatsen van deze bordjes, die feitelijk slechts sporadisch voorkomen, geen belangen schaden, die in artikel 4.7.2 worden beschermd (welstand, verkeersveiligheid, overlast voor in de nabijheid gelegen onroerende zaken).

Wij vinden derhalve dat deze aankondigingen primair moeten worden toegestaan, tenzij na melding of controle tot een ander oordeel moet worden gekomen. Over deze vorm van aankondigingen wordt hierna dan ook niet verder ingegaan.

\$3. Beleidsuitgangspunten voor het toestaan van het aanplakken van opschriften en voor het vergunnen van het maken van handelsreclame.

Ten aanzien van het aanbrengen van opschriften en handelsreclames op of aan de weg of zichtbaar vanaf de weg zijn een aantal huishoudelijke belangen van de gemeente betrokken. Ten eerste het aanzien van de gemeente, dat zich tevens kan uiten in overlast; het lukraak beplakken, beborden van gemeente-eigendommen.

Ten tweede het (vrij) gebruik van de weg conform de bestemming ervan, dat zich tevens kan uiten in onveiligheid, zowel door de opschriften en handelsreclames zelf (de objecten: sandwichborden, verwijzingsborden) als door de onveilige verkeersbewegingen die erdoor kunnen ontstaan.

Ter bescherming van deze belangen wordt het volgende voorgesteld.

a. Opschriften met gedachten en gevoelens:

Het *aanplakken* van opschriften op of aan de weg of op (andere) gemeentelijke eigendommen dient in zoverre niet te worden toegelaten, dat dit enkel mag op gemeentelijke aanplakborden, die in de verschillende kernen reeds aanwezig zijn.

Door het beschikbaar stellen van gemeentelijke aanplakborden wordt voldaan aan de reikwijdte van artikel 7 Grondwet voor dit zelfstandige middel van openbaarmaking.

Bijgaand treft u een overzicht van de bestaande locaties van de gemeentelijke aanplakborden aan in de bijlagen.

Op deze aanplakborden kunnen diverse opschriften (aankondigingen activiteiten verenigingsleven, ideële aankondigingen, vergaderingen) hun plaats vinden.

Het aanplakken op particuliere eigendommen van opschriften waarin gedachten of gevoelens worden geopenbaard is vrij o.g.v. artikel 7 Grondwet. Daarvoor is geen voorafgaand gemeentelijk verlof voor te schrijven.

Op het ogenblik wordt er gewerkt aan het realiseren van een aantal *aanplakzuilen* in de gemeente. Deze zuilen worden additioneel aan de bestaande aanplakborden geprojecteerd; soms zullen ze ook bestaande aanplakborden kunnen vervangen. In samenspraak met verenigingen voor dorpsbelangen zullen locatiekeuzes worden gemaakt.

In samenhang met de locatiekeuzes is de verwachting dat de qua vormgeving moderne zuilen een aantrekkelijke werking voor het aanplakken van opschriften zullen gaan hebben, en zo het "wildplakken" kunnen tegengaan. Dit geldt ook voor incidentele reclameaanplakkingen (zie hieronder).

b. Opschriften met handelsreclame:

Voor het maken van *handelsreclame* van een *incidenteel* karakter (aankondigingen van activiteiten of evenementen) dient *enkel vergunning ex artikel 2.1.5.1 APV te worden verleend aan organisatoren van of bedrijven met een sprekende activiteit of evenement (waaronder ook nationale collecteaankondigingen), en dan enkel via bebording (sandwich- of driehoeks-)*. Géén vergunning dient te worden verleend voor het her en der aanplakken van posters.

Bij deze vergunningverlening kan qua sprekende evenementen worden gedacht aan kermessen, braderieën, circussen, popconcerten, activiteiten van meer dan lokale betekenis in een nabuurgemeente (bijv. in het FEC en in theater de Harmonie te Leeuwarden, in de Lawei te Drachten en in de IJsherberg te Dokkum).

Als ervan moet worden uitgegaan dat voor wat grotere aangebrachte borden langs de weg, welke aanbreng een tijdelijk karakter heeft, geen bouwvergunning is vereist, dan moet om dezelfde reden als hierboven omschreven *géén* vergunning voor deze borden worden verleend als deze borden niet een sprekende activiteit betreffen (vgl. De Vertakking t.b.v. diverse "fairs").

Met betrekking tot vergunningverlening dienen de volgende uitgangspunten ter bescherming van voornoemde huishoudelijke belangen te worden gehanteerd:

- driehoeks- of sandwichborden mogen in de gemeente per tijdseenheid (op hetzelfde moment) tot een maximum van 44, waarvan hoogstens 10 in Burgum, 10 in Hurdegaryp en 2 in de overige dorpen (m.u.v. Mûnein en Earnewâld) worden geplaatst;
- per aanvrager kunnen maximaal 34 borden voor de gehele gemeente worden aangevraagd, waarvan maximaal 5 borden in Burgum, 5 borden in Hurdegaryp en 2 per dorp in de overige 12 dorpen;
- aan de driehoeks- of sandwichborden moeten maximale maten worden gesteld i.v.m. de verkeersveiligheid en het aanzien, te weten 1.20 meter hoog en 1 meter breed;
- de plaatsing van borden mag voor de duur van maximaal twee weken;
- de borden mogen enkel langs ontsluitingswegen worden geplaatst, en wel aan de wegen die genoemd zijn in de bijgaande bijlage 'straten waar reclameborden mogen staan';
- de borden mogen niet in een winkelpromenade worden geplaatst;
- bij cumulatie van aanvragen voor een bepaalde periode, waardoor bij honorering het maximum onder het eerste aandachtspunt zal worden overschreden, geldt het volgende:
 - aan aanvragen voor activiteiten in de eigen gemeente wordt voorrang verleend t.a.v. vergunning, dit onder de voorwaarde dat de aanvraag minimaal 4 weken voor de gewenste plaatsingsperiode is ingediend;
 - daarna wordt het uitgangspunt "wie het eerst komt die het eerst maalt" toegepast;
 - als de aanvraag minder dan 4 weken voor de gewenste plaatsingsperiode is ingediend, geldt in alle gevallen het uitgangspunt "wie het eerst komt, die het eerst maalt", ongeacht of het een gemeentelijke dan wel buitengemeentelijke activiteit betreft waarvoor plaatsing van borden wordt aangevraagd.

Met betrekking tot dit laatste punt kan worden opgemerkt dat anders de situatie zou kunnen ontstaan dat de aanvraag pas op het allerlaatste moment alsnog geweigerd wordt terwijl men de aanvraag bijv. al enige maanden terug heeft ingediend, omdat er op het laatste moment een aanvraag t.b.v. een activiteit in eigen gemeente binnenkomt waarvoor de al eerder ingediende aanvraag voor een activiteit elders dan zou moet wijken. Aanvrager moet op een gegeven moment weten waar hij aan toe is. Als een aanvraag voor borden aangaande een activiteit in onze gemeente dus niet tijdig binnen is, kunnen zij geen aanspraak meer maken op voorrang boven de andere aanvragers en zullen ook zij gewoon meeliften in het "wie het eerst komt, die het eerst maalt" principe.

Tegen het maken van handelsreclame van een incidenteel karakter op de gemeentelijke aanplakborden en -zuilen zijn op zich geen overwegende bezwaren aan te voeren, voor zover deze reclame zich beperkt tot aankondigingen van optredens e.d.. het zullen ook deze reclame-uitingen zijn die zich lenen voor aanplakken op deze borden.

In artikel 2.4.2 APV is nog wel een verbod voor deze (en andere) aanplakkingen opgenomen.

Overwogen zou kunnen worden om dit verbod uit artikel 2.4.2 APV te schrappen. Ook is de vergunningseis voor het aanplakken van reclame met een incidenteel karakter op aanplakborden en -zuilen niet nodig. Ook daartoe zou de betreffende APV-bepaling kunnen worden gewijzigd.

c. Tijdelijke verwijsbordjes:

Soms worden tijdelijk verwijsbordjes langs de weg op de dag van de activiteit of het evenement nodig geacht om de plaats van de activiteit of het evenement te wijzen.

Ook voor zulke tijdelijke bordjes is vergunning ex artikel 2.1.5.1 APV vereist. Deze kunnen enkel worden toegestaan als de plaats van de activiteit of het evenement niet op een bedrijfsperceel plaatsvindt (voor deze percelen zijn permanente verwijsbordjes voorhanden) en extra verwijzing om verkeerstechnische redenen gewenst is.

Op deze verwijsbordjes mag niet de activiteit of evenement worden genoemd, maar enkel de plaats/locatie.

Als deze verwijsbordjes nodig worden geacht, dan dienen deze tegelijk met de vergunning voor handelsreclame te worden aangevraagd. De aanvraagformulieren kunnen daartoe worden aangepast.

\$4. Handhaving.

De uitgangspunten die in paragraaf 3 zijn beschreven vinden hun regeling in onze APV. Voor aanplakken is de privaatrechtelijke toestemming van de rechthebbende wel een vereiste, maar het zonder toestemming toch aanplakken is een overtreding op grond van de APV.

Voor handhaving van gemeentelijke strafverordeningbepalingen staat in eerste instantie de strafrechtelijke handhaving voorop, indien daarvoor bij politie en justitie ruimte voor opsporing en vervolging is.

Uit navraag bij de politie en het OM blijkt, dat deze ruimte er in beginsel is voor illegale aanplakkingen (artikel 2.4.2 APV). Ook kunnen gemeentelijke toezichthouders worden ingezet om de handhaving te dienen (constateren van overtredingen, via het maken van foto's).

Via Bureau Slachtofferzaken (Slachtofferhulp) kan daarnaast een stuk kostenverhaal plaatsvinden via de methode van voeging in strafzaken (artikel 51 a Wetboek van Strafvordering). Dit laatste is belangrijk voor wat betreft de schoonmaakkosten (verwijdering van bijv. geplakte affiches).

Een veroordeling tot schadevergoeding door i.c., uiteindelijk, de strafrechter vindt in de regel plaats als de schade eenvoudig te beoordelen is. In de onderhavige soort gevallen is dat zo.

De huidige APV-regeling van het verbod van het zonder toestemming aanplakken richt zich op de feitelijke aanplakker. Het richt zich niet met zoveel woorden op de opdrachtgever, die in deze materie vaak degene is die het meeste baat bij het laten opplakken van affiches heeft en daarom als primair verantwoordelijke zou moeten worden gezien.

Ook is opsporing en vervolging van feitelijke aanplakkers bewerkelijk, omdat daarvoor vaak betrapting op heterdaad nodig is.

De gemeente Den Haag heeft dit praktische probleem reeds aldus opgelost, dat de bepaling in de (model-) APV, die het zonder toestemming van de rechthebbende aanplakken verbiedt, te wijzigen, zodat het *doen* of *laten* aanplakken ook verboden wordt. Hiermee wordt de opdrachtgever ook strafbaar en ook, via voeging, aan te spreken op de verwijderingskosten.

Een dergelijke oplossing is ook voor ons toepasbaar. Daartoe zal de APV moeten worden gewijzigd. Wijziging van de APV zal via het OM moeten worden voorbereid.

Het zonder vergunning neerzetten van driehoeks- of sandwichborden is iets wat nauwelijks voorkomt. In geval van het illegaal neerzetten van deze borden ligt inzet van het publiekrechtelijke middel van bestuursdwang of dwangsom, eventueel via een spoedprocedure, voor de hand. Dit middel impliceert een voorafgaande overweging van eventuele legalisatie (op eigen voorwaarden), dat bij illegale aanplakking niet aan de orde is.

\$5. Slotconclusie:

Aanplakken van aankondigingen of van uitingen van gedachten of gevoelens moeten niet worden toegestaan, behalve op de van gemeentewege beschikbaar gestelde aanplakborden of -zuilen in de diverse kernen (artikel 2.4.2 APV).

Hetzelfde zou kunnen gelden voor commerciële aankondigingen; deze mogen op de gemeentelijke aanplakborden; hiertoe dient het verbod in artikel 2.4.2 APV om de aanplakborden hiervoor te gebruiken te worden geschrapt.

Aankondigingen van evenementen op andere plaatsen dan op de aanplakborden kunnen worden vergund (artikel 2.1.5.1 APV) in geval van sprekende evenementen, lokaal of ook regionaal (incl. nationale collecteaankondigingen), en enkel op aankondigingsborden (sandwich- of driehoeks-) onder strikte voorwaarden voor het aantal borden en de locatie van de borden.

Tijdelijke verwijsbordjes ten behoeve van de plaatsaanduiding van de activiteit of het evenement kunnen worden vergund enkel als de plaats een andere is dan een bedrijfsperceel, de plaatsaanduiding om verkeerstechnische redenen nodig is en op de verwijsbordjes de activiteit of het evenement niet wordt genoemd (artikel 2.1.5.1 APV).

Het hebben van permanente aanduidingen of verwijsborden t.b.v. commerciële bedrijven kan enkel worden vergund of toegestaan in overeenstemming met de ROB-notitie of op basis van bestaand verwijsbeleid binnen de bebouwde kommen (verzamelophangpunten).

Handhaving van illegale aanplakkingen vindt plaats in strafrechtelijke zin, via politie, samen met gemeentelijke toezichthouders, en het OM.

Om opdrachtgevers ook strafrechtelijk vervolgbaar te kunnen laten zijn is wijziging van de APV aan te bevelen.

Via voeging in strafzaken kunnen de overtreders van het APV-verbod (aanplakkers én opdrachtgevers) aansprakelijk worden gesteld voor geleden schade (schoonmaak- of verwijderingskosten).

Handhaving van het illegaal neerzetten van sandwich- of driehoeksborden kan via het middel van bestuursdwang/dwangsom plaatsvinden.

Overzicht van de bestaande locaties van de gemeentelijke aanplakborden:

1 bord	Oentsjerk	aan de doorgaande weg.
1 bord	Gytsjerk	aan de doorgaande weg.
1 bord	Hurdegaryp	aan de doorgaande weg.
1 bord	Burgum	aan de doorgaande weg ter hoogte van Bakkerij van der Berg.
1 bord	Garyp	aan de doorgaande weg bij de oude melkfabriek.

Straten waar reclameborden mogen staan:

Aldtsjerk

- Jonkerspaed
- Van Sminiaweg

Burgum

- Dokter B. Hornstrasingel
- Tjalling H. Haismastraat
- Kwekersstrjitte
- Mr. W.M. Oppedijk van Veenweg
- Raadhuisweg

Earnewâld

- géén

Eastermar

- Teije Tolstraat
- Grote Hornstweg

Garyp

- Greate Buorren
- Lytse Buorren

Gytsjerk

- Rinia van Nautaweg
- Nieuwe Straatweg
- Canterlandseweg

Hurdegaryp

- Westeromwei
- Easteromwei
- Burg. Drijberweg

Jistrum

- Schoolstraat
- Joost Wiersmaweg

Mûnein

- géén

Noardburgum

- Zevenhuisterweg

Oentsjerk

- Van Haersmasingel
- Douwelaan

Ryptsjerk

- Ijpejsingel
- Binnendijk

Sumar

- Koekoekswei
- Achterwei
- Greate Buorren

Suwâld

- Noorderend

Tytsjerk

- Swarteweisein
- Noarderein
- Buorren

Wyns

- Wyns